

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO Územní studie krajiny SO ORP Slavkov u Brna
PRO MÍSTNÍ Doplňující průzkumy a rozborů
ROZVOJ ČR Příloha č. V

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY SPRÁVNÍHO OBVODU ORP SLAVKOV U BRNA

Doplňující průzkumy a rozborů, březen 2022

Příloha č. V – Dotazníkové šetření

Požizovatel:

Město Slavkov u Brna, Palackého nám. 65, 684 01 Slavkov u Brna,
prostřednictvím Městského úřadu Slavkov u Brna, odbor správy
majetku, investic a rozvoje

Zhotovitel:

Institut regionálních informací, s.r.o.,
Chládkova 898/2, 616 00 Brno

Obsah

1	ÚVOD.....	3
2	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO ÚSK SO ORP SLAVKOV U BRNA	7
3	ZJIŠTĚNÉ VÝSLEDKY	10
4	HLAVNÍ ZÁVĚRY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	21
5	PŘÍLOHY.....	24

1 ÚVOD

Pro potřeby územní studie krajiny (ÚSK) bylo provedeno dotazníkové šetření v řešeném území – správním obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Slavkov u Brna.

V úvodu je vhodné uvést některé obecné charakteristiky řešeného území:

- Z hlediska dopadů a fungování krajiny má zásadní význam hustota osídlení. SO ORP Slavkov u Brna má 154 obyvatel/km², což je vyšší než průměr za ČR (136 obyvatel/km²) ale nižší než průměr SO ORP Jihomoravského kraje (166 obyvatel/ km²). Vysoká hustota osídlení zvyšuje zátěž krajiny.
- V území je 11 obcí s počtem obyvatel do 1 000, 3 obce mají počet obyvatel v rozmezí 1 001 – 1 500, obce Křenovice a Otnice mají počet obyvatel v rozmezí 1 501 – 2 000 a největší Slavkov u Brna má více jak 6 000 obyvatel
- Turistický potenciál a cestovní ruch se z hlediska pobytové rekreace, tj. pobyt mimo místo bydliště trávající více dní, vyznačuje zejména potenciál k uspokojení krátkodobé pobytové rekreace.
- Jedná se o relativně malé území – 157 km² (průměr SO ORP ČR je cca 380 km²), v Jihomoravském kraji je průměr SO ORP – větší než 342 km². Největší SO ORP v ČR mají i přes 1000 km² (největší SO ORP Znojmo - 1242 km²).
- Z hlediska počtu obyvatel (SO ORP Slavkov u Brna – přes 24 tis. obyvatel), je pod průměrem SO ORP ČR – cca 45 tis. obyvatel, a zaostává i za průměrem SO ORP Jihomoravského kraje (přes 56 tis. obyvatel). Počet obyvatel v SO ORP jako celku velmi mírně roste, příčinou je nárůst přirozenou měrou, ale i migrací.
- Index stáří obyvatel je poměrně syntetickým odrazem demografického vývoje, SO ORP Slavkov u Brna (iS=92) je z tohoto výrazněji pod průměrem ČR (iS=126), vše v r. 2020. Index stáří udává, kolik osob ve věku 65 let a starších připadá na 100 osob 0-14 let (v předproduktivním věku). Podíl počtu obyvatel ve věkové kategorii 0-14 let roste.
- SO ORP vykazuje nárůst počtu obyvatel od roku 2010, který je způsobený především stabilním počtem narozených dětí a přírůstkem obyvatelstva stěhováním
- Ve srovnání s Jihomoravským i celostátním průměrem se úroveň vzdělání obyvatelstva liší, vyšší počet osob je se středoškolským vzděláním (38,83 %, za ČR 33,0, za Jihomoravský kraj 32,31 %), naopak nižší je počet osob s vysokoškolským vzděláním (3,70 %, za ČR 4,08, za Jihomoravský kraj 4,01 %).
- Úroveň nezaměstnanosti se pohybuje kolem 2,91 (r. 2020), tj. pod průměr ČR (3,1 %), nicméně rok 2020 byl zasažen pandemií. Před rokem 2020 byla nezaměstnanost nižší, kolem 2,15 %, což bylo vyšší než 2,0 % tj. průměr za ČR.

Tabulka 1: Základní ukazatele sídelní struktury SO ORP Slavkov u Brna širší srovnání

SO ORP	Počet obcí	Počet k.ú.	Počet částí obce	Výměra v km ²		Počet obyvatel			Hustota obyvatel na km ²
				Celkem	Průměr na obec	Celkem	Průměr na		
							obec	část obce	
Bučovice	20	26	26	171	8,6	16 190	810	623	95
Brno	1	48	48	230	230	382 405	382 405	7 967	1 663
Hustopeče	28	29	29	355	12,7	36 469	1 303	1 258	3 550
Kuřim	10	10	10	77	7,7	23 554	2 355	2 355	306
Kyjov	42	46	48	470	11,2	55 530	1 322	1 157	118
Slavkov u Brna	18	18	18	157	8,7	24 274	1 349	1 349	155
Šlapanice	40	43	43	343	8,6	71 102	1 778	1 654	207
Vyškov	42	64	74	540	12,9	52 271	1 245	706	97
Průměry SO ORP za území:									
Jihomoravský kraj	25,1	35,5	37,0	292,9	37,6	82 724,0	49070,89	2133,6	773,9
ČR	30,5	63,3	73,1	382,31	15,37	45 358	3 837	922	146

Zdroj: ČSÚ, 2020

Zaměření dotazníkového šetření vycházelo z předpokládaného využití výstupu - tj. pro účely územní studie krajiny (ÚSK). ÚSK je územní studií ve smyslu § 25 a § 30 stavebního zákona, tj. je jedním ze základních podkladů pro plánovací a rozhodovací činnost zejména orgánů územního plánování, ochrany přírody, stavebních úřadů a dalších orgánů podílejících se na rozhodování o krajině. ÚSK může být také využita pro doplnění a upřesnění územně analytických podkladů ORP, a především vlastních územních plánů obcí. Cílem studie je zejména zlepšení plánování v krajině (její přiměřené ochrany, ale i optimální správy z hlediska udržitelného rozvoje založeného na vyvážených a harmonických vztazích mezi sociálními potřebami obyvatelstva, hospodářskou činností a životním prostředím).

K tomuto záměru je nezbytné komplexní poznání území, včetně názorů a očekávání obyvatel, definování nedostatků, omezení, možností rozvoje a změny těchto území s ohledem na osídlení – obyvatelstvo (poznat běžně rozlišovaný sekundární a terciární segment krajiny, tj. antropogenně ovlivněný či lidmi vytvořený „segment“ krajiny).

Obecně je vycházeno ze skutečnosti, že Evropská úmluva o krajině (EÚoK) popisuje cílovou kvalitu krajiny takto: „Cílová kvalita (v minulosti nesprávně překládáno charakteristika) krajiny znamená vyjádření požadavků a přání lidí na charakter prostředí, v němž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány.“ Dále pak: „Krajina znamená část území, tak jak je vnímána lidmi (obyvatelstvem), jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů“. Zásadní význam zde má slovo vnímání (percepce) krajiny, tj. rozlišování vnímaného a skutečného stavu krajiny.

Podle EÚoK (Důvodová zpráva II/24): „Bude-li lidem svěřena aktivní role při rozhodování o krajině, budou se s daleko vyšší pravděpodobností identifikovat s územími i městy, kde tráví svůj pracovní a oddechový čas. Pokud budou mít větší vliv na svoje okolí, budou schopni posílit místní a regionální identitu a charakteristické zvláštnosti, což jim přinese odměnu v podobě individuálního, sociálního a kulturního uspokojení. To může zase podpořit trvale

udržitelný rozvoj konkrétních oblastí, neboť kvalita krajiny má významný dopad na úspěšnost ekonomických a sociálních iniciativ, ať veřejných nebo soukromých.

V dotazníku bylo zařazeno celkem 14 otázek, přičemž některé byly poměrně členité a měly i další podotázky (např. otázky č. 5, č. 6 a č. 9). Celkem bylo vyhodnoceno 291 vyplněných dotazníků z 18 obcí z SO ORP, výrazný podíl měly dotazníky z města Slavkov u Brna - 102 dotazníků (cca 35 % dotazníků, při podílu města Slavkov u Brna na počtu obyvatel 29% z celého SO ORP), tj. ve velmi mírně vyšším poměru, než jak se město podílí na celkovém počtu obyvatel SO ORP. Relativní návratnost dotazníků je nutno posuzovat s ohledem na téma a distribuci dotazníku – včetně internetu. Počet dotazníků je dostatečný z hlediska jejich absolutního počtu a vyplněnosti dotazníků, zejména pak pro formulaci obecných zjištění v řešeném území.

V případě konkrétních námětů uváděných v dotazníku – na úrovni obcí (např. doporučení trasy cyklostezky), je nezbytné jejich odborné posouzení a prověření u jednotlivých obcí v návrhové etapě, zároveň (s ohledem na měřítko studie) rozlišovat „detaily“ v rámci sídel a koncepční řešení (např. s dopady na více sídel či propojení biokoridorů apod.) dotýkající se krajiny (krajinných okrsků, jako základní plošné jednotky krajiny v ÚSK). Přitom je krajina chápána jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů včetně civilizačních prvků, nikoliv pouze volná nebo přírodní krajina (její primární struktura). Ke komplexnosti chápání krajiny – zejména o doplnění poznatků o terciární struktuře jsou využity i výsledky tohoto dotazníku.

V úvahu je nutno vzít i specifika současné distribuce dotazníků, stále častější odmítání dotazníků, nevyžádané pošty apod. Atmosféra komunikace se ve společnosti dlouhodobě zhoršuje. Ne vždy byly vyplněny všechny odpovědi v dotazníku, obvykle byl počet odpovědí na uvedené otázky o několik procent nižší než celkový počet dotazníků. „Vyplnitelnost“ dotazníku limituje do značné míry i jeho odbornější zaměření.

Vyplněny byly výhradně dotazníky v „internetové“ formě výstupu, které zpracovatel vyhodnotil a interpretoval. Samotná interpretace zjištěných odpovědí představuje zásadní problém většiny dotazníkových šetření. Mnohdy poskytuje rozporuplný obraz vnímání reality jednotlivými občany, skupinami občanů, obcemi, kteří mají odlišné zájmy, preference, ale různě vnímají i jednotlivé pojmy, práva a kompetence. To je dále patrné i z výsledků provedeného šetření. Mnohdy jsou výsledná zjištění i účelově interpretována, není zohledněna jejich validita, reprezentativnost, rozdíl mezi názorem a skutečným – pravděpodobným jednáním (ochotou podílet se na nákladech, zejména finančních – „hlasování peněženkami“).

Krajina a „hospodaření v krajině“ je sice populárním pojmem, ale na druhé straně je potřeba vnímat i naprostou transformaci chování (hospodaření) člověka v krajině v posledních zhruba 100 letech, a to i u obyvatel sídel, která jsou i dnes stále považována za vesnická. V minulosti v nich byla obvykle více než polovina obyvatel přímo spojena s hospodařením v krajině, v současnosti obvykle již pouze několik procent obyvatel. Obecně však roste význam mimoprodukčních funkcí zemědělství a lesnictví. Z pohledu vazeb obyvatel a sídel na hospodaření v krajině vesnické osídlení v ČR do značné míry zaniklo.

Obecně je možné tvrdit, že návratnost dotazníku představuje dostatečný počet odpovědí pro řešené území. Spolehlivost odpovědí prudce klesá tam, kde by byly odvozeny pouze z méně

než několika desítek odpovědí (cca pod 30 odpovědí), k čemuž v řešeném území jako celku nedošlo.

Na druhé straně je však potřeba vnímat skutečnost, že vrácené dotazníky nepředstavují odpovědi ze souboru získaného přísně náhodným výběrem, méně komunikativní (např. mladí občané) a sociálně nekooperativní skupiny obyvatel „odevzdávají-zasílají“ dotazníky obvykle v menším zastoupení nebo neúplně vyplněné. Tyto „mlčící“ skupiny jsou však mnohdy velmi aktivní při obraně svých zájmů, „manipulovatelné“ nátlakovými, mediokratickými a jinými strukturami.

Současně je však nutno mít na paměti proměnlivost názorů jakékoliv populace v čase, a to i během krátkého období. Obvyklé odmítání „nových iniciativ a záměrů“ pramení z „nákladů ostražitosti“ občanů. Jedná se o přirozenou reakci občanů na nové, nepoznané, se kterou je nutno uvažovat, vyplývající z obecných a dlouhodobých lidských zkušeností. Do značné míry mají i svůj odraz v oblasti ochrany životního prostředí – „v zásadě předběžné opatření“.

U většiny dotazníkových průzkumů se dozvídáme především obraz o percepci – vnímání problému, opřenu o běžné, minulé zkušenosti, nikoli zcela racionální a logicky navazující výpovědi o existujících jevech.

2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO ÚSK SO ORP SLAVKOV U BRNA

V současnosti je zpracovávána Územní studie krajiny správního obvodu ORP Slavkov.

Pořizovatelem této studie je MěÚ Slavkov,

zpracovatelem **Institut regionálních informací, s.r.o.**,

zodpovědnou osobou za zpracování dotazníku je Ing. Milada Májska, Ph.D.

Důležitým podkladem pro zpracování této studie je **Evropská úmluva o krajině**, která předpokládá spolupráci s veřejností (odborná veřejnost a všichni kdo se o krajinu a ochranu přírody zajímají). Dotazník umožní Vaši identifikaci se s územím a obcí, ve které trávíte svůj pracovní, soukromý i oddechový čas.

Cílem studie je vytvořit komplexní dokument umožňující řešení problémů krajiny, zejména v nezastavěném území. Účelem je vytvořit základní podklad pro zkvalitnění plánovací a rozhodovací činnosti v krajině.

V případě potřeby najdete papírové dotazníky na jednotlivých obecních úřadech, popřípadě jsou ke stažení k tisku i k vyplnění elektronicky na stránce www.iri.cz

S poskytnutými údaji bude zacházeno jako s údaji důvěrnými. Výsledky budou podrobeny statistickému vyhodnocení, zveřejňovány budou výhradně v agregované podobě pro potřeby studie a v žádném okamžiku nebude možné vyvodit závěry o jednotlivých osobách.

S dotazy je možno se obrátit přímo na zpracovatele, Institut regionálních informací, s.r.o., tel: +420 731 494 337, email: iri@iri.cz.

Vyplněný dotazník, prosím, do 31. 1.2022 odevzdejte:

- na obecní úřad ve Vaší obci
- nebo na podatelnu MÚ Slavkov (Palackého náměstí 260, Slavkov)
- nebo zašlete poštou na Odbor správy majetku investic a rozvoje MÚ Slavkov (Palackého náměstí 65, 684 01 Slavkov).

Děkujeme za Váš čas!

(odpověď na otázku 1 až 3 označte křížkem, otázku 4 vepište)

1. Věk respondenta:

☐	mladší 25 let
☐	od 25 let do 40 let
☐	od 40 let do 65 let
☐	nad 65 let
☐	

2. Nejvyšší ukončené vzdělání:

☐	základní
☐	střední odborné
☐	střední s maturitou
☐	vysokoškolské

3. Postavení:

☐	zástupce obce, pracovník úřadu
☐	odborná veřejnost
☐	člen občanské iniciativy, spolku v oblasti přírody (např. myslivci)
☐	občan

4. Obec, kde žijete (vepište):

.....

5. Za největší problém okolní krajiny vaší obce podle důležitosti považujete?

(zakroužkujte: 5 - velmi velký problém, 4 - velký, 3 - průměrný, 2 - malý, 1 - není problém, případně uveďte konkrétní lokalitu):

nedostatek zeleně v okolí.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
špatnou prostupnost krajiny, nedostatečné možnosti pěších procházek	5 - 4 - 3 - 2 - 1
nedostatečnou údržbu zeleně, volných ploch, krajiny.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
nedostatečné sportovně rekreační možnosti.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
způsob hospodaření na zemědělské půdě	5 - 4 - 3 - 2 - 1
negativní důsledky přívalových dešťů a splachy půdy z okolních pozemků, eroze.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
dopravu, její negativní vlivy.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
nedostatečné možnosti cykloopravy.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
Nízká míra turistické atraktivity území.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
ochranu krajinné památkové zóny Bojiště bitvy u Slavkova.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
chov psů a jiných domácích zvířat a navazující problémy.....	5 - 4 - 3 - 2 - 1
jiný.....	
.....	
.....	

6. Za nejvíce potřebné ve vaší obci – okolní krajině podle důležitosti považujete?

(zakroužkujte: 5 – nejvíce potřebné, 4 - velmi, 3 - průměrně, 2 - málo, 1 - není potřebné, případně uveďte konkrétní lokalitu):

omezení nové výstavby ve volné krajině	5 - 4 - 3 - 2 - 1
znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů)	5 - 4 - 3 - 2 - 1
zřízení, rozšíření sítě cyklostezek	5 - 4 - 3 - 2 - 1
lepší prostupnost / přístup do okolní krajiny	5 - 4 - 3 - 2 - 1
rozšíření veřejné zeleně, údržby stromů a keřů, výsadba alejí	5 - 4 - 3 - 2 - 1
rozvoj zázemí pro turisty	5 - 4 - 3 - 2 - 1
dovybavení území lavičkami, odpadkovými koši, stojany na kola, přístřešky apod.	5 - 4 - 3 - 2 - 1
zlepšení osvětlení cest, stezek – odstranění problémových míst	5 - 4 - 3 - 2 - 1
odstranění černých skládek	5 - 4 - 3 - 2 - 1
rozšíření parkovacích ploch pro automobily v obci a v krajině (u rekreačních. cílů)	5 - 4 - 3 - 2 - 1
průběžné odstraňování přestárle vzrostlé zeleně (aleje) a náhrada novou výsadbou	5 - 4 - 3 - 2 - 1
vymezení ploch vhodných pro volný pohyb psů	5 - 4 - 3 - 2 - 1
protierozní/ protipovodňovou ochranu, údržba propustků a příkopů	5 - 4 - 3 - 2 - 1
jiné.....	
.....	
.....	

7. Kde především trávíte každodenní oddechový (volný) čas? (označte křížkem)

☐	v zastavěném území obce
☐	ve volné krajině, mimo zastavěné území obce
☐	v regionu Slavkovska
☐	mimo region Slavkovska

8. Uveďte nejzávadnější a nejpříjemnější místo, lokalitu ve Vaší obci, okolní krajině či regionu Slavkovska:

Nejzávadnější.....

Nejpříjemnější.....

9. Postrádáte nějakou cyklostezku nebo pěší stezku do některé z okolních obcí nebo na některé místo v okolí obce? (označte křížkem)

- Ne.
 Ano. Pokud ano, uveďte prosím:
- pěší (odkud – kam):
 - cyklo (odkud – kam):

10. Pokud byste uvažovali, že se odstěhujete z obce, z důvodu zlepšení kvality života, Vaší motivací by bylo:

- změna zaměstnání
 zvýšení kvality bydlení
 zvýšení pocitu bezpečí
 nechtěl/a bych se odstěhovat, v místě bydliště jsem spokojený/á
 kvalita přírodního prostředí
 Jiné:

11. Za největší problém regionu Slavkovska považujete:

(zakroužkujte: 5 - velmi velký problém, 4 - velký, 3 - průměrný, 2 - malý, 1 - není problém)

nezaměstnanost, nízké mzdy	5	-	4	-	3	-	2	-	1
malou atraktivitu z hlediska bydlení	5	-	4	-	3	-	2	-	1
špatnou dopravní dostupnost území (automobilovou dopravou)	5	-	4	-	3	-	2	-	1
malá dopravní obslužnost území (hromadnou dopravou)	5	-	4	-	3	-	2	-	1
nedostatečný rozvoj rekreace	5	-	4	-	3	-	2	-	1
špatnou vybavenost území (školy, služby)	5	-	4	-	3	-	2	-	1
přítomnost chráněných území a z toho plynoucí omezení	5	-	4	-	3	-	2	-	1
absenci chráněných území	5	-	4	-	3	-	2	-	1
jiný:	5	-	4	-	3	-	2	-	1

12. Za potřebnou z hlediska rozvoje obcí regionu Slavkovska považujete

(zakroužkujte: 5 - nejvíce potřebné, 4 - velmi, 3 - průměrně, 2 - málo, 1 - není potřebné)

výstavbu průmyslových zón a skladových areálů ve volné krajině	5	-	4	-	3	-	2	-	1
výstavbu zemědělských areálů ve volné krajině	5	-	4	-	3	-	2	-	1
výstavbu nákupních center po obvodu stávající zástavby (při výjezdu z obce)	5	-	4	-	3	-	2	-	1
vytvářet zástavbu pro bydlení nebo rekreaci ve volné krajině	5	-	4	-	3	-	2	-	1
znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů)	5	-	4	-	3	-	2	-	1
jiné:	5	-	4	-	3	-	2	-	1

13. Jak vnímáte specifika okolní krajiny, svého regionu? (označte křížkem)

- Jako místo svého bydliště, rodný kraj.
 Jako historický region (např. místo bitvy 3 císařů).
 Jako krajinu, která je významná pro můj život (bydlení, zaměstnání, rekreaci).
 K okolní krajině, regionu mám slabý vztah.
 Nevnímám.
 Nevím.

14. Napište jiná Vaše doporučení, návrhy a připomínky k využívání okolní krajiny:

.....

Děkujeme za Vaše názory a spolupráci.

Tým IRI

3 ZJIŠTĚNÉ VÝSLEDKY

V úvodu dotazníku byly zařazeny především základní identifikační otázky, které slouží i jako jeden z podkladů pro analýzu reprezentativnosti údajů. Tyto dotazy byly položeny pouze v minimálním, nezbytném rozsahu.

Z tabulky je patrné nejméně odpovědi od mladých lidí (do 26 let). Tato „demografická deformace“ je u podobných šetření poměrně obvyklá (malá angažovanost – zejména nízký zájem o veřejné dění většiny mladých lidí jako celku) a promítá se do části odpovědí a je jim nutno věnovat pozornost i při formulaci závěrů a návrhu opatření k realizaci v rámci územní studie krajiny.

Tabulka 2: Otázka č. 1. Věk respondenta

Skupina	Mladší 26 let	27-40 let	41-64 let	65+ let	Celkem
<i>Respondenti</i>	<i>Abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>
Občan	10	110	98	23	241
Zásupce obce, úřadu	1	7	17	0	25
Odborná veřejnost	1	6	3	0	10
Člen obč. in., spolku,...	1	3	10	1	15
SO ORP Slavkov	13	126	128	24	291
<i>Respondenti</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>
Občan	4,2 %	45,6 %	40,7 %	9,5 %	100,0 %
Zásupce obce, úřadu	4,0 %	28,0 %	68,0 %	0,0 %	100,0 %
Odborná veřejnost	10,0 %	60,0 %	30,0 %	0,0 %	100,0 %
Člen obč. in., spolku,...	6,7 %	20,0 %	66,7 %	6,7 %	100,0 %
SO ORP Slavkov	4,5 %	43,3 %	44,0 %	8,3 %	100,0 %

Tabulka 3: Otázka č. 2. Nejvyšší ukončené vzdělání respondenta

Skupina	Základní	Střední odborné	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
<i>Respondenti</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>
Občan	5	26	83	127	241
Zásupce obce, úřadu	0	1	7	17	25
Odborná veřejnost	0	0	3	7	10
Člen obč. in., spolku,...	0	4	6	5	15
SO ORP Slavkov	5	31	99	156	291
<i>Respondenti</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>
Občan	2,1 %	10,8 %	34,4 %	52,7 %	100,0 %
Zásupce obce, úřadu	0,0 %	4,0 %	28,0 %	68,0 %	100,0 %
Odborná veřejnost	0,0 %	0,0 %	30,0 %	70,0 %	100,0 %
Člen obč. in., spolku,...	0,0 %	26,7 %	40,0 %	33,3 %	100,0 %
SO ORP Slavkov	1,7 %	10,7 %	34,0 %	53,6 %	100,0 %

Vzdělanostní struktura respondentů vykazuje nadprůměrné zastoupení obyvatel s vysokoškolským vzděláním, u respondentů ze skupiny zástupci obce je situace rovněž příznivá, neboť většina pracovníků obecních úřadů disponuje vzděláním s maturitou nebo vysokoškolským vzděláním a to i odborné veřejnosti jakožto obyvatel „zainteresovaných v problematice krajiny“. V úvodní charakteristice SO ORP Slavkov u Brna byl uveden poznatek, že vzdělanostní struktura obyvatel je mírně nepříznivá (zejména v měřítku ČR).

Obecně platí, že vysoký podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním vykazují v ČR zejména velká města (Praha, Brno i Ostrava) a zastoupení vysokoškolsky vzdělaných respondentů je u obdobných průzkumů přibližně poloviční. Mírně zvýšený podíl VŠ vzdělaných respondentů odpovídá i poměrně odbornému charakteru dotazníkového šetření, poměrně specifické problematice krajiny.

V rámci dotazníku bylo rozlišeno i postavení respondentů z hlediska vztahu ke zkoumané problematice krajiny. Každý respondent deklaroval svoji příslušnost k jedné ze čtyř vybraných skupin – jako občan, odborná veřejnost, „aktivisté“ - tj. zástupci občanských iniciativ, ale i členů spolků v oblasti přírody - např. myslivci a "zástupci" obcí, tj. zvolení zástupci občanů (politici), ale i pracovníci obecních úřadů. Poměrně nízký počet odpovědí byl ve skupitě odborná veřejnost (pouze 8 respondentů), ale i aktivisté (pouze 16 respondentů). Tyto nízké počty vedly ke sloučení odpovědí od respondentů těchto dvou skupin do skupin s pracovním označením – „ostatní“.

Následující tabulka ukazuje počet odpovědí na dotazník za jednotlivé obce dle postavení respondenta

Tabulka 4: Otázka č. 3. Postavení respondenta a 4. Obec, kde respondent žije

Skupina	Občan	Zásupce obce, úřadu	Odborná veřejnost	Aktivisté	Celkem
<i>Respondenti</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>
Bošovice	12			1	13
Heršpice	2			1	3
Hodějovice	1	4		1	6
Holubice	2			1	3
Hostěrádky-Rešov	1				1
Hrušky	12		1		13
Kobeřice u Brna	13			1	14
Křenovice	38	3		1	43
Lovčičky		1			1
Milešovice	3	1			4
Němčany	4			1	5
Nížkovice	2				2
Otnice	38	4	1		43
Slavkov u Brna	85	9	5	3	102
Šaratice	1			1	2
Vážany nad Litavou	2				2
Velešovice	1		1		2
Zbýšov	22	1		5	28
SO ORP Slavkov					
<i>Respondenti</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>
Bošovice	5,0%	0,0%	0,0%	6,3%	4,5%
Heršpice	0,8%	0,0%	0,0%	6,3%	1,0%
Hodějovice	0,4%	17,4%	0,0%	6,3%	2,1%
Holubice	0,8%	0,0%	0,0%	6,3%	1,0%
Hostěrádky-Rešov	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
Hrušky	5,0%	0,0%	12,5%	0,0%	4,5%

Skupina	Občan	Zásupce obce, úřadu	Odborná veřejnost	Aktivisté	Celkem
Kobeřice u Brna	5,4%	0,0%	0,0%	6,3%	4,9%
Křenovice	15,9%	13,0%	0,0%	6,3%	15,0%
Lovčičky	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	0,3%
Milešovice	1,3%	4,3%	0,0%	0,0%	1,4%
Němčany	1,7%	0,0%	0,0%	6,3%	1,7%
Nížkovice	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Otnice	15,9%	17,4%	12,5%	0,0%	15,0%
Slavkov u Brna	35,6%	39,1%	62,5%	18,8%	35,5%
Šaratice	0,4%	0,0%	0,0%	6,3%	0,7%
Vážany nad Litavou	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Velešovice	0,4%	0,0%	12,5%	0,0%	0,7%
Zbýšov	9,2%	4,3%	0,0%	31,3%	9,8%
SO ORP Slavkov	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

V následující tabulce je uvedeno bodové hodnocení vybraných problémů krajiny. Tato tabulka poskytuje základní hierarchickou orientaci aktuálního vnímání významnosti jednotlivých problémů občany regionu jako celku.

Tabulka 5a: Otázka č. 5. Za největší problém okolní krajiny své obce podle důležitosti považujete?

SO ORP Slavkov	
Problémy obce – okolní krajiny	Průměr
nedostatečné možnosti cyklopropravy	3,50
negativní důsledky přívalových dešťů a splachy půdy z okolních pozemků, eroze	3,42
dopravu, její negativní vlivy	3,23
způsob hospodaření na zemědělské půdě	3,19
nedostatek zeleně v okolí	2,79
špatnou prostupnost krajiny, nedostatečné možnosti pěších procházek	2,73
nedostatečné sportovní-rekreační možnosti	2,49
nízká míra turistické atraktivity území	2,47
nedostatečnou údržbu zeleně, volných ploch, krajiny	2,38
chov psů a jiných domácích zvířat a navazující problémy	2,32
ochranu krajinné památkové zóny Bojiště bitvy u Slavkova	2,04

Výše uvedená tabulka uvádí vyhodnocení problémů okolní krajiny uvedených v dotazníku a jak jsou vnímány respondenty (vyjádřeno kritičností). Každý problém bylo možné označkovat na stupnici závažnosti od 1 do 5, kde 1 bylo žádný problém a 5 bylo velmi velký problém.

První – nejvýznamnější problém okolní krajiny respondenti uváděli nedostatečnou možnost cyklopropravy. Tento problém je možné spojovat s problematikou „kvality“ okolní krajiny, typem krajiny, která má převážně zemědělský charakter.

Druhým problémem byly negativní důsledky přívalových dešťů a s tím spojených splachů půdy z okolních pozemků a eroze. To souvisí s charakterem a způsobem obhospodařování zemědělských pozemků.

Respondenti mohli uvést i další problémy okolní krajiny. Mezi vyskytujícími se odpověďmi byly uvedeny následující:

- sucho (z důvodu malých dešťových srážek). Mělo by být vyvinuto úsilí o zadržení vody v krajině např. cestou zakládání dalších rybníků či mokřadů, zejména v údolí Milešovského potoka
- skokový populační růst bez nárůstu infrastruktury a obslužnosti (Zbýšov)
- výstavba rodinných domů v nevhodné lokalitě (Zbýšov)
- malá schopnost zadržení vody v krajině
- nedostatek lesů (Hrušky)
- zajištění záložního zdroje pitné vody (např. obecní studny) a záložního zdroje el. energie (např. větrné elektrárny)
- rozsáhlá výstavba domů na úkor zeleně a orné půdy (Slavkov u Brna)

Tabulka 5b: Otázka č. 5 Za největší problém okolní krajiny své obce podle důležitosti považujete?

Problémy obce – okolní krajiny	Občan	Zásupce obce, úřadu	Odborná veřejnost	Aktivisté
nedostatečné možnosti cyklo dopravy	130	13	5	5
negativní důsledky přívalových dešťů a splachy půdy z okolních pozemků, eroze	115	19	8	13
dopravu, její negativní vlivy	95	12	6	8
způsob hospodaření na zemědělské půdě	94	13	6	12
nedostatek zeleně v okolí	64	6	3	12
špatnou prostupnost krajiny, nedostatečné možnosti pěších procházek	72	6	4	5
nedostatečné sportovně-rekreační možnosti	60	3	0	3
nízká míra turistické atraktivity území	53	5	0	3
nedostatečnou údržbu zeleně, volných ploch, krajiny	35	2	2	3
chov psů a jiných domácích zvířat a navazující problémy	35	3	0	2
ochranu krajinné památkové zóny Bojiště bitvy u Slavkova	20	1	4	2

Výše uvedená tabulka potvrzuje značnou shodu názorů skupiny respondentů z řad občanů, zástupců obcí a odborné veřejnosti. Odlišněji vidí situaci členové spolku v oblasti přírody (aktivisté), kteří nejkritičtěji vnímají negativní důsledky přívalových dešťů, splachy půdy z okolních pozemků a erozi a dále způsob hospodaření na zemědělské půdě naopak menší důraz kladou na nedostatečné množství cyklo dopravy.

Otázka č. 6 byla zaměřena na konkrétnější – potřebná (požadovaná) opatření:

Tabulka 6a: Otázka č. 6. Za nejvíce potřebné ve Vaší obci – okolní krajině podle důležitosti považuje? (vyjádřeno důležitostí: Každou potřebu bylo možné oznámkovat na stupnici od 1 do 5, kde 1 bylo není potřebné a 5 bylo nejvíce potřebné)

SO ORP Slavkov	
Potřeby obce – okolní krajiny ke zlepšení	Průměr
znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů)	3,97
zřízení, rozšíření sítě cyklostezek	3,80
protierozní/ protipovodňovou ochranu, údržba propustků a příkopů	3,59
rozšíření veřejné zeleně, údržby stromů a keřů, výsadba alejí	3,54
omezení nové výstavby ve volné krajině	3,53
odstranění černých skládek	3,31
lepší prostupnost / přístup do okolní krajiny	3,07
dovybavení území lavičkami, odpadkovými koši, stojany na kola, přístřešky apod.	2,93
rozšíření parkovacích ploch pro automobily v obci a v krajině (u rekreačních. cílů)	2,91
průběžné odstraňování přestálé vzrostlé zeleně (aleje) a náhrada novou výsadbou	2,88
zlepšení osvětlení cest, stezek – odstranění problémových míst	2,76
rozvoj zázemí pro turisty	2,71
vymezení ploch vhodných pro volný pohyb psů	2,70

Jako první – nejvíce potřebné v obci – okolní krajině je jednoznačně akcentováno znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů), následně pak rozšíření sítě cyklostezek, na třetí pozici protierozní/protipovodňovou ochranu, údržbu propustků a příkopů.

Čtvrté a páté nejvýznamnější (potřebné) je „rozšíření veřejné zeleně, údržby stromů a keřů, výsadba alejí“ a „omezení nové výstavby ve volné krajině“. Při interpretaci výsledků odpovědí na otázky 5 a 6 je vidět, že významný problém nedostatečné možnosti cyklodopravy je akcentovaný potřebou zřízení či rozšířením sítě cyklostezek. Rovněž problematicky byly vnímány negativní důsledky přívalových dešťů a splachy půdy z okolních pozemků, eroze a což zrcadlí potřeba protierozních a protipovodňových opatření.

Mezi další potřebné zlepšení okolní krajiny respondenti uvedli:

- Výsadba stromů, alejí a zalesnění okolní krajiny
- Komplexní řešení zadržování vody v krajině
- Údržba stezek a polních cest pro turistické (rekreační) účely
- Rozšíření biodiverzity

Tabulka 6b: Otázka č. 6. Za nejvíce potřebné ve Vaší obci – okolní krajině podle důležitosti považuje?

Potřeba obce – okolní krajiny	Občan	Zástupce obce, úřadu	Odborná veřejnost	Aktivisté
znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů)	157	18	9	11
zřízení, rozšíření sítě cyklostezek	164	17	7	6
protierozní/ protipovodňovou ochranu, údržba propustků a příkopů	129	15	7	10
omezení nové výstavby ve volné krajině	122	15	5	10
rozšíření veřejné zeleně, údržby stromů a keřů, výsadba alejí	113	16	10	6
odstranění černých skládek	106	12	4	9
lepší prostupnost / přístup do okolní krajiny	87	8	8	5
dovybavení území lavičkami, odpadkovými koši, stojany na kola, přístřešky apod.	75	9	1	6
rozšíření parkovacích ploch pro automobily v obci a v krajině (u rekreačních. cílů)	74	15	2	6
průběžné odstraňování přestálé vzrostlé zeleně (aleje) a náhrada novou výsadbou	54	13	4	5
zlepšení osvětlení cest, stezek – odstranění problémových míst	72	8	4	0
rozvoj zázemí pro turisty	56	6	1	3
vymezení ploch vhodných pro volný pohyb psů	58	8	2	5

V hodnocení potřebnosti jednotlivých opatření, návrhů mezi skupinami respondentů můžeme konstatovat:

- Občané i obce – shodně na prvním místě požadují znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů). S ohledem na zkušenosti z jiných šetření, ale i konkrétní odpovědi v příloze, se jedná o širší požadavek odstranění nejzávadnějších – zanedbaných, opuštěných míst, nemovitostí, lokalit, černých skládek);
- potřeba dovybavení území lavičkami, odpadkovými koši, stojany na kola, přístřeška apod a průběžné odstranění přestálé vzrostlé zeleně je pro zástupce obcí prioritnější oproti jiným skupinám respondentů;
- Aktivisté vnímají výrazněji potřebu odstranění černých skládek.
- Respondenti seřadili požadavky na "potřebná" řešení do značné míry v logické návaznosti na definování významnosti problémů v otázce č. 5. (předchozí tabulka 5a a 5b)

Tabulka č. 7: Otázka č. 7. Kde především tráví respondenti každodenní oddechový (volný) čas?

Odpověď	V zastavěném území obce	Ve volné krajině, mimo zastavěné území obce	V regionu Slavkovska	Mimo region Slavkovska	Celkem odpovědí
<i>Respondenti</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>
Občan	116	86	34	5	241
Zásupce obce, úřadu	16	6	3	0	25
Odborná veřejnost	6	3	1	0	10
Člen obč. in., spolku,...	7	5	3	0	15
SO ORP Slavkov	145	100	41	5	291
<i>Respondenti</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>
Občan	48,13%	35,68%	14,11%	2,07%	100,00%
Zásupce obce, úřadu	64,00%	24,00%	12,00%	0,00%	100,00%
Odborná veřejnost	60,00%	30,00%	10,00%	0,00%	100,00%
Člen obč. in., spolku,...	46,67%	33,33%	20,00%	0,00%	100,00%
SO ORP Slavkov	49,83%	34,36%	14,09%	1,72%	100,00%

Především v zastavěném území tráví volný čas cca 1/2 obyvatel. Skupina obyvatel, která tráví volný čas částečně v okolí a zejména ve volné krajině (mimo zastavěné území) je rovněž dostatečně početná a představuje 1/3 obyvatel. Trávení volného času souvisí i s rekreačními možnostmi domácností, které dlouhodobě rostou (vybavenosti rekreačními objekty) a vybavenosti automobily, atraktivním okolím sídel, ale i módností, či změnami preferencí (dlouhodobý trend rostoucí percepce kvalitního životního prostředí). Z tohoto pohledu by bylo potřeba zkvalitnit rekreační funkce volné krajiny a jejího dovybavení.

Otázka č. 8. byla otevřenou otázkou: Uveďte nejzávadnější a nejpříjemnější místo, lokalitu ve Vaší obci, okolní krajině či regionu slavkovsko.

Mezi nejzávadnější místa byla mimojiné uváděny následující lokality:

- Skládka Vážany
- Areál bývalého státního statku v Lovčičkách
- Stará skládka za obcí v Otnicích
- Areál a okolí firmy Diton v Otnicích
- Rozsáhlé lány polí v Otnicích
- Pozůstatky divoké skládky na svahu za altánkem v Kobeřicích u Brna
- Oblast suchého poldru u bývalého JZD v Hodějicích
- Pole okolo obce Milešovice
- Údolí v okolí řeky Litavy (Zbýšov)
- Areál bývalého JZD Zbýšov
- Skládka suti (Vážany nad Litavou)
- Skládka zeminy vedle bývalé mlýnské strouhy ve Zbýšově
- Areál bývalého státního statku v Bošovicích
- Černá skládka u cesty Urbánek (Bošovice)
- Areály bývalých JZD kolem Heršpic/Nížkovice
- Mlýnský náhon (Zbýšov)

- Slavkovská obora a její okolí
- Nefunkční solární elektrárna v Křenovicích
- Holubický kopec (Slavkov u Brna)
- Starý i nový rybník v Otnicích
- Slavkov u Brna – oblast bývalého kopaliště za tratí
- Křenovice: Na plachtě
- Zřídla Šaratice
- Logistický areál v Holubicích
- Neudržovaný ovocný sad a areál bývalého JZD ve Velešovicích

Mezi nejzávadnějšími místy byly uváděny areály bývalých zemědělských družstev, které jsou zčásti devatovaná, dále plochy skládek. Objevovaly se, ale i místa, která mají potenciál být příjemnějšími.

Specifická je situace ve Slavkovu u Brna, kde je často jmenován autobusové či vlakové nádraží a místa s koncentrací dopravy. Negativně je vnímána dopravní situace ve Slavkově, preference automobilové dopravy a s tím spojené problémy (např. havarijný stav vozovek, absence chodníků, malá kapacita parkovacích míst apod.).

Mezi nejpříjemnější místa byly mimojiné uváděny následující lokality:

- Zámecký park Slavkov u Brna
- Okolí rybníků (Otnice, Hodějice)
- Ždánický les
- Jalový dvůr
- Vyhlídka v okolí kapličky sv. Urbana
- Biotop, bývalé koupaliště (Křenovice)
- Vyhlídkové místo na turistické značce (Zbýšov)
- Lutršték
- Slavkovská obora
- Okolí hřiště v Otnicích
- Pracký kopec (Mohyla Míru)

Slavkovská obora se vyskytovalo v dotazníku pro někoho jako nejpříjemnější místo, pro jiného jako nejzávadnější místo. Je to dáno subjektivním vnímáním, osobní preferencí lokalit v místě bydliště a jeho širším okolí, ale i úhlem pohledu hodnocení. V dotazníku bylo uvedeno, že se jedná o místo, ve kterém je zanedbaná údržba a z důvodu špatného stavu stromů a podajících větví se stává nebezpečnou, a proto i závadným místem.

Jako nejpříjemnější území je deklarováno obvykle území s kvalitní zelení – les, park, okolí vodních ploch. Kladné hodnocení je spojováno s nejintenzivněji využívaným územím určeným i pro krátkodobou rekreaci v regionu SO ORP Slavkov u Brna.

Využití konkrétních připomínek (viz tabulky v příloze) je omezeno v rámci jednotlivých obcí jejich rozsahem (počtem obdobných odpovědí) a je nezbytné je prověřit dále z odborného hlediska.

Tabulka č. 9: Otázka č. 9. Postrádají respondenti nějakou cyklostezku nebo pěší stezku do některé z okolních obcí nebo na některé místo v okolí obce

Skupina	Ano – pěší	Ano – cyklo	Ano – cyklo i pěší	Ne	Celkem odpovědí
<i>Respondenti</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>Abs.</i>
Občané	28	79	87	47	241
Zástupce obce, úřadu	2	7	11	5	25
Odborná veřejnost	1	1	4	4	10
Aktivisté	4	4	4	3	15
SO ORP Slavkov	35	91	106	59	291
<i>Respondenti</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>
Občané	11,62%	32,78%	36,10%	19,50%	100%
Zástupce obce, úřadu	8,00%	28,00%	44,00%	20,00%	100%
Odborná veřejnost	10,00%	10,00%	40,00%	40,00%	100%
Aktivisté	26,67%	26,67%	26,67%	20,00%	100%
SO ORP Slavkov	12,03%	31,27%	36,43%	20,27%	100%

S předchozí tabulkou č. 8 je spojen i seznam chybějících spojení mezi sídly (v krajině) – viz tabulka č. 17 Přílohy, které uvedly občané. Obecně bylo potvrzeno (s ohledem na předchozí odpovědi), že úsilí by mělo být soustředěno na dobudování sítě cyklostezek a částečně i její zkvalitnění.

Tabulka č. 10: Otázka č. 10. Pokud by respondent uvažoval, že se odstěhujete z obce, z důvodu zlepšení kvality života, jeho motivací by bylo?

Skupina	Změna zaměstnání	Zvýšení kvality bydlení	Zvýšení pocitu bezpečí	Zlepšení kvality přírodního prostředí	Nechci se stěhovat
<i>Respondenti</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>	<i>abs.</i>
Mladší 25 let	2	1	0	0	8
26-40 let	22	19	5	12	59
41 – 64 let	8	6	2	25	76
Nad 65 let	0	0	0	4	19
SO ORP Slavkov	32	26	7	41	162
<i>Respondenti</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>	<i>podíl</i>
Mladší 25 let	18,18%	9,09%	0,00%	0,00%	72,73%
26-40 let	18,80%	16,24%	4,27%	10,26%	50,43%
41 – 64 let	6,84%	5,13%	1,71%	21,37%	64,96%
Nad 65 let	0,00%	0,00%	0,00%	17,39%	82,61%
SO ORP Slavkov	11,94%	9,70%	2,61%	15,30%	60,45%

*část respondentů označila více možností proč se odstěhovat

V obcích SO ORP spíše převládá rozhodnutí nestěhovat se. Faktorem, který je pro odstěhování rozhodujícím mezi občany je kvalita přírodního prostředí a až na druhém místě to je migrace ze prací. Obecný trend, že stěhovat se nechtějí zejména starší občané se potvrzuje v SO ORP Slavkov

Tabulka č. 11: Otázka č. 11. Za největší problém regionu Slavkovska respondenti považují?

Problém	Celkem	Občan	Zásupce obce, úřadu	Odborná veřejnost	Aktivisté
špatnou vybavenost území (školy, služby)	76	65	4	3	4
nedostatečný rozvoj rekreace	46	40	1	2	3
absenci chráněných území	52	38	4	4	6
malá dopravní obslužnost území (hromadnou dopravou)	40	34	2	2	2
nezaměstnanost, nízké mzdy	22	20	2	0	0
špatnou dopravní dostupnost území (automobilovou dopravou)	29	23	2	2	2
přítomnost chráněných území a z toho plynoucí omezení	16	12	3	1	0
malou atraktivitu z hlediska bydlení	8	6	1	0	1

Otázka dala prostor i pro vlastní odpověď, kdy respondenti uváděli za největší problém zejména:

- bydlení – z důvodu špatné dostupnosti pro mladé nebo nízké atraktivita bydlení nebo vysoké ceny stavebních pozemků (daná blízkostí moravské metropole nikoliv atraktivitou)
- prudký růst počtu obyvatel
- kapacitně nedostatečná občanská vybavenost obcí a s tím i spojená nízká atraktivita bydlení
- intenzita automobilové dopravy daná přetížením komunikace E50 zejména v době nejvyšší intenzity silničního ruchu

Největší – negativní vnímání vybavenosti obcí co do škol, školek, zdravotnických zařízení apod. je dáno blízkostí metropole Brno, které je centrem dojížděky z většiny obcí. Jako druhý největší problém respondenti označili nedostatečný rozvoj rekreace, tato volba je s ohledem na charakter území SO ORP očekávající. Do jisté míry je to spojené i s absencí chráněných území či atraktivních míst, které by byly „lákadlem“ pro turisty a přispíval k rozvoji rekreace.

Tabulka č. 12: Otázka č. 12. Za potřebnou z hlediska rozvoje obcí respondenti považují?

Potřeba	Celkem	Občan	Zásupce obce, úřadu	Odborná veřejnost	Aktivisté
znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů)	177	140	16	10	11
vytvářet zástavbu pro bydlení nebo rekreaci ve volné krajině	23	21	1	0	1
výstavbu nákupních center po obvodu stávající zástavby (při výjezdu z obce)	16	14	0	0	2
výstavbu zemědělských areálů ve volné krajině	4	3	1	0	0
výstavbu průmyslových zón a skladových areálů ve volné krajině	2	1	1	0	0

Znovu využívat staré budovy/areály (brownfieldy) pro rozvoj obcí je jednoznačně preferováno obcemi a zejména občany.

Poměrně zajímavé jsou odpovědi na vnímání specifik okolní krajiny a svého regionu, dominují dvě skupiny odpovědí – vnímající krajinu a region:

- jako krajinu, která je významná pro můj život (bydlení, zaměstnání, rekreaci)
- jako místo svého bydliště, rodný kraj

Poměrně silně je i vnímáno specifikum okolní krajiny a svého regionu jako historického regionu. Pouze velmi malá skupina respondentů má k okolní krajině, svému regionu slabý vztah, nevnímá ho.

4 HLAVNÍ ZÁVĚRY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Při zpracování ÚSK SO ORP Slavkov u Brna je doporučeno vnímat následující zjištění rozboru širších (sociálně-demografických) podmínek řešeného území a zohlednit zejména vlastní závěry dotazníkového šetření mezi obyvateli SO ORP.

Vlastní závěry dotazníkového šetření

Definování hlavních problémů obcí – okolní krajiny:

- První – nejvýznamnější problém krajiny v SO ORP Slavkov u Brna – je nedostatečná možnost cyklo dopravy, což je možné spojovat s problematikou „kvality“ okolní krajiny a jejím převážně zemědělským charakterem.
- Druhým deklarovaným problémem jsou negativní důsledky přívalových dešťů a splachy půdy z okolních pozemků, eroze – obecně je problémem podobně vnímaným i v jiných SO ORP.
- Třetím nejvýznamnějším problémem je doprava a její negativní důsledky, který je nutno posuzovat s ohledem na obvyklost tohoto problému, ale i širokou definici. Většinou je deklarován jako nejvýznamnější problém.
- Obecným problémem jednoznačně není ochrana krajinné památkové zóny Bojiště bitvy u Slavkova.
- Potvrzuje se poměrně značná shoda názorů u obou hlavních skupin respondentů – „občanů a zástupci obce a úřadu“.
- Ve skupině „aktivisté“ jsou kritičtěji vnímány problémy negativních přívalových dešťů a splachů půdy z okolních pozemků, způsob hospodaření na zemědělské půdě a nedostatek zeleně v okolí
- Špatná prostupnost krajiny je vnímána jako průměrně problematická napříč spektrem respondentů

V hodnocení potřebnosti jednotlivých opatření, návrhů mezi skupinami respondentů jsou malé rozdíly:

- Jako první – nejvíce potřebné v obci – okolní krajině je jednoznačně akcentováno znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů).
- Jako druhé pak „zřízení nebo rozšíření sítě cyklostezek“
- Na třetí pozici je požadavek na protierozní/ protipovodňovou ochranu, údržba propustků a příkopů. S podobnou naléhavostí je akcentováno omezení výstavby ve volné krajině.
- Čtvrté nejvýznamnější – potřebné řešení - „odstranění černých skládek“ je stále ještě významným problémem. Při interpretaci nelze zapomínat, že otázky z tabulky č. 5 a č. 6 se zcela nekryjí – např. problém negativních dopadů dopravy nemá „přiměřenou“ nabídku konkrétních opatření (mimo rozšíření parkovacích ploch), které v praxi by byly velmi široké – od organizace dopravy, výsadby ochranné zeleně až po výstavbu nákladných obchvatů obcí, nového trasování komunikací.
- Občané i zástupci obce, úřadu – shodně na prvním místě požadují znovuvyužití starých budov/areálů (brownfieldů). S ohledem na zkušenosti z jiných šetření, ale i konkrétní odpovědi v příloze, se jedná o širší požadavek odstranění nejzávadnějších – zanedbaných, opuštěných míst, zanedbané údržby nemovitostí, lokalit apod.
- Respondenti seřadili požadavky - "potřebná" řešení do značné míry v logické návaznosti na definování významnosti problémů v otázce hlavních problémů.

Skupina obyvatel, která tráví volný čas v zastavěném území obce je přibližně poloviční. Z tohoto pohledu se zdá, že okolní krajina není dostatečně atraktivní pro běžné, každodenní trávení volného času.

Mezi nejzávadnějšími místy byly uváděny areály bývalých zemědělských družstev, které jsou zčásti devatovaná, dále plochy skládek. Objevovaly se, ale i místa, která mají potenciál být příjemnějšími

Jako nejpříjemnější území je deklarováno obvykle území s kvalitní zelení – les, park, okolí vodních ploch. Kladné hodnocení je spojováno s neintensivněji využívaným územím určeným i pro krátkodobou rekreaci v regionu SO ORP Slavkov u Brna.

Využití konkrétních připomínek je omezeno v rámci jednotlivých obcí jejich rozsahem a je nezbytné je prověřit dále z odborného hlediska.

Největší (obecný) hospodářský problém regionu je špatná vybavenost území z hlediska škol, školek, služeb apod. Může to být dáno relativní blízkostí metropole Brna, která je centrem dojížděky z většiny obcí.

Občané vnímají krajinu a region jako významnou pro svůj život (bydlení, zaměstnání, rekreaci) a jako místo svého bydliště, rodný kraj. V obou případech převažuje „moderní“ pojetí krajiny, vnímání krajiny je však pro obyvatele tohoto regionu zásadní skutečností.

Značná část konkrétních kritických připomínek v příloze se nedotýká přímo ÚSK, ale obecných problémů, zejména hospodaření v krajině, dopravy, využití ploch, údržby, pořádku apod.

Výstupy potvrzují poměrně značnou znalost respondentů v problematice krajiny – schopnost odpovídat i na poměrně odborné dotazy. Je otázkou, zda by dotazníková šetření neměla být využívána častěji např. v rámci (zadání či doplňujících průzkumů) územních plánů (v návaznosti na zjištění získaná při zpracování studie krajiny). Podobnou otázkou je i eventuální upřesnění vlastního zadání studie krajiny, jakým směrem prohloubit analytickou i návrhovou část (zejména k využitelným výstupům z ÚAP směrem k udržitelnému rozvoji).

Širší obecné shrnutí

Na závěr je nezbytné připomenout, že krajina představuje v podmínkách ČR výrazný fenomén se zásadní, jedinečnou transformací, nesrovnatelnou s okolními zeměmi (od své vysoké prostupnosti, např. s kvalitním značením turistických cest, tradicí specifických forem hospodaření – např. myslivci, až po vysokou koncentraci zemědělské výroby, růst dominance rostlinné výroby, a naopak úpadek živočišné výroby, jako důsledek nevyváženého vstupu ČR do EU). Poměrně nové a stále významnější fenomény představují suburbanizace a rostoucí trávení volného času v krajině.

Optimální (vyvážené) řešení problémů krajiny je nemožné, minimálně bez analýz problémů a požadavků (návrhů změn) - vyjadřovaných občany a zájmovými skupinami obyvatel, obcemi (včetně jejich jasného rozlišení). Tento přístup, mnohdy dosud ignorovaný, má jednoznačnou oporu v Evropské úmluvě o krajině, která je i základním a komplexním – explicitně deklarovaným východiskem metodiky MMR a MŽP pro územní studie krajiny.

Bez otevřené komunikace v této oblasti, kde soukromé (podnikatelské) a skupinové zájmy se střetávají se zájmy veřejnými, dochází k omezení soudržnosti obyvatel území, jako jedné ze

zásadních hodnot, promítající se i do stavu vlastní krajiny. Roste napětí mezi zájmovými skupinami obyvatel (starousedlíci, „nově migrující – náplavy – chalupáři atd.“), podnikatelů a dalšími subjekty.

Názory lidí mohou pomoci formovat praxi krajinných politik, jak to požaduje Evropská úmluva o krajině, ale i prohloubení participace občanů na rozvoji svého území. V současném období, kdy postupy účasti pro účast občanů na formování této politiky nejsou dále legislativně konkretizovány a mnohdy jsou výrazně formovány pod tlakem ideově motivovaných „neziskových“ a „odborných“ skupin, mohou být v rozporu se zájmy místních komunit. Právě názory vlastních komunit přímo vyjádřené občany, politickými reprezentacemi a tradičními místními spolky, znalci jsou z hlediska kvality zásadní pro hospodaření v krajině, kde tito lidé žijí.

5 PŘÍLOHY

Odpovědi v tabulkách jsou uvedeny v původní neměněné podobě.

Tabulka č. 15: Otázka č. 9. Postrádáte nějakou cyklostezku nebo pěší stezku do některé z okolních obcí nebo na některé místo v okolí obce? (seřazeno dle obcí)

Č.	Obec	Cyklostezka	Pěší stezka
39, 48, 58, 89, 92, 95, 100, 101, 210	Bošovice	Bošovice – Otnice – Újezd u Brna	Bošovice – Otnice – Újezd u Brna
97	Heršpice		Heršpice – Hodějice – Slavkov u Brna
262	Heršpice	Heršpice – Hodějice	
26, 73, 84, 116, 281	Hodějice	Hodějice – napojení na cyklo Slavkov u Brna	Hodějice – Slavkov u Brna
126, 228, 243, 41	Holubice, Křenovice	Holubice – Křenovice – Slavkov u Brna	Holubice – Křenovice – Slavkov u Brna
40	Hostěrádky-Rešov		Hostěrádky-Rešov – Újezd u Brna
61,106, 108, 112	Hrušky	Hrušky – Vážany – Slavkov u Brna	Hrušky – Vážany
38	Hrušky	Hrušky – Kobeřice	
46	Hrušky	Hrušky – Hostěrádky-Rešov	
107	Hrušky	Hrušky – Zbýšov	Hrušky – Zbýšov
109	Hrušky	Slavkov u Brna – Brno	
215	Hrušky		Hrušky – Křenovice
283	Kobeřice u Brna		K rybníku Urbanec, do Milešovic
6, 7, 77, 110	Kobeřice u Brna	Kobeřice – (Nížkovice) - Slavkov u Brna	
25	Kobeřice u Brna	Kobeřice – Uhřice, Kobeřice – Lovčičky	
27, 37, 41, 44, a 45 dalších	Křenovice Slavkov u Brna	Slavkov u Brna – Křenovice – (Zbýšov) - Brno	Slavkov u Brna – Křenovice – Zbýšov
43	Křenovice	Křenovice – Vážany nad Litavou	
5	Otnice	Otnice – Lovčičky	
30,80	Milešovice	Milešovice – Otnice	Milešovice – Otnice
136,212,219,27 193,224 a 20 dalších	Němčany, Slavkov u Brna	Němčany – napojení na slavkovskou cyklostezku	Němčany – Slavkov u Brna
214	Němčany	Němčany – Bučovice	
145	Nížkovice		Nížkovice (bus) – Ždánický les
4,9,12,23, 57 a 30 dalších	Otnice Šaratice	Otnice – Šaratice – Újezd u Brna	Šaratice – Otnice
9,19	Otnice		Otnice – Šaratice
20,177	Otnice	Otnice – Milešovice	Otnice – Milešovice
19,173	Otnice	Otnice – Bošovice	Otnice – Bošovice
42, 117, 246	Slavkov u Brna,	Slavkov u Brna – Velešovice	

Č.	Obec	Cyklostezka	Pěší stezka
	Velešovice		
117	Slavkov u Brna	Slavkov u Brna – Nížkovice	
134,152,191,65	Slavkov u Brna	Slavkov u Brna – Vážany nad Litavou – Hrušky	
234,237,255	Slavkov u Brna	Slavkov u Brna – Heršpice	
65	Vážany nad Litavou		Vážany nad Litavou – Hrušky – Křenovice
47,52,54 a 15 dalších	Zbýšov	Zbýšov – Křenovice	Zbýšov – Křenovice
52,47,103,114	Zbýšov	Zbýšov – Šarattice	

Tabulka č. 16: Otázka č. 14. Napište jiná Vaše doporučení, návrhy a připomínky k využívání okolní krajiny (seřazeno dle obcí)

Dotazník č.	Obec	Sdělení
70	Bošovice	Za podstatné považuji obnovu původní sítě cest, mezí, vodních děl i budování nových (ne nutně rybníků: tůňe, mokřady), obecně opatření podporující biodiverzitu. Pak také výsadbu původních dřevin a starých odrůd (ty upřednostňovat při výsadbě alejí kolem cest).
262	Heršpice	omezení intenzivního zemědělství, zlepšení dopravní situace na trase Slavkov – Brno
26	Hodějice	Udělat v krajině prvky zadržující vodu v krajině, menší pole, krajinu zajímavou druhovou pestrostí
73	Hodějice	Aby se krajina využívala s vědomím, že musí zůstat zachovaná i pro další generace!
228	Holubice	více cyklostezek se zázemím a lemovány zelení
115	Křenovice	Je potřeba navracet do krajiny přírodě blízké prvky (aleje, vysokokmenné sady, lesy, vodní plochy a mokřady, aj.). Z toho důvodu je důležité podpořit výkup pozemků pro ÚSES a protierozní opatření (např. v rámci KPÚ).
159	Křenovice	Nerozšiřovat plochy zástavby do volné krajiny
162	Křenovice	Rád bych, aby v našem okolí přibývalo více míst a možností pro rekreaci, sport a celkově sociální život v přírodě.
30	Milešovice	Vysadit stromy namiesto poli, polia menej striekať... opraviť cesty, zriadiť cyklostezky z obce do obce, aby sa čo najďalej dalo dostať bezpečne na bicykli. Aby sa z Milešovic dalo dostať do Brna jedným rýchlym spojom. Zbudovať viacej ihrísk pre deti a tie staré rozšíriť a dať viacej stromov okolo nich, aby sa tam mohli hrať deti aj v lete ... ďakujem
217	Němčany	Podporovat cyklostezky a hromadnou dopravu na úkor individuální.
272	Němčany	Lepší využívání zemědělské půdy (hluboká orba, méně chemického zásahu). Nová parkoviště a omezit parkování na komunikacích propojení obce cyklostezkou s okolními obcemi výsadba a zachování zeleně
9	Otnice	Doporučuji používat selský rozum, pozorovat krajinu, co je pro ni na tom konkrétním místě dobré – tady pole, taky mokřad, tady lesík. Umravnit hospodařící zemědělské firmy, přinutit je neždímat půdu

Dotazník č.	Obec	Sdělení
		(nevím, jak toho docílit, i zákon je slabý), vyjednat s nimi stabilní cesty (ne takové, které rozorají jak a kdy se jim zlíbí), zřídit chráněná území, abychom měli v ruce nástroj zamezující nechtěné chování v dané lokalitě. Motivovat občany a začít s tím už ve školách, k lásce ke krajině a k vědomí, že bez zdravé krajiny to nepůjde.
16	Otnice	Zmenšení lánů polí, výsadba lesů, remízků, úprava krajiny – tip Ekofarma Petr Marada, navrácení vody do krajiny - https://zivavoda.biz/...
175	Otnice	Zachování co možná největší plochu volné přírody pro další generace
226	Otnice	Velmi cením vystavbu vodních ploch a rozvoj cyklostezek.
287	Otnice	Více podporovat využívání čisté energie, zadržovat vodu v krajině
3	Slavkov u Brna	Nerozšiřovat města a obce, ale hledat nevyužité areály a plochy a ty revitalizovat.
42	Slavkov u Brna	Zvýšit sebevědomí při jednání s developery a nepodléhat vidině zdánlivě vysokého zisku z nové výstavby zejména na orné půdě. Zvýšení tlaku na adekvátní rozšiřování služeb obyvatelům s nárůstem nových výstaveb.
121	Slavkov u Brna	Chtělo by se více zajímat co chtějí občané co tu bydlí. Pokud město nezvládá starat se o různá místa, bylo by fajn dát tuto možnost občanům díky dlouholetým pronájmům či prodejem.
205	Slavkov u Brna	Predevsim to cyklo a pesi propojení s okolím za kazdeho počasí myslim ze o turisticky ruch v ramci centra se obec stara vic nez dobre
252	Slavkov u Brna	V zimně chybí kluziště (je to ostuda, jezdíme do vesnic okolo), pumptrack, to stejné, minimální investice. Stavba krytého bazénu.
255	Slavkov u Brna	Přál bych si, aby okolní krajina více lahodila oku, aby se z takové té průmyslovo-zemědělské krajiny stala krajina, kde se bude člověk cítit dobře, při zachování jejího zemědělského potenciálu.
285	Slavkov u Brna	V našem regionu se nachází velké množství polí a téměř žádné lesy a louky. Je k zamyšlení, zda by změna v tomto ohledu nepřinesla příjemnější okolí a větší druhovou rozmanitost volně žijících živočichů a rostoucích rostlin.
292	Slavkov u Brna	Nebýt zahledění jen do sebe a podívat se na to nejlepší co je v okolí regionu. Dost mi chybí kvalitní cesty pro pěší, s kočárkem, možnost udělat okruh, málo dětských hřišť (mohlo by se rozšířit Oranžové hřiště U Stadionu). Dost často musím s malými dětmi jet na výlet mimo Slavkov, kde jsou lepší stezky, hřiště, zastavenička, ve Slavkově je to nuda. Ale co bych chtěl, když město není schopné udělat ani přechod pro chodce na křižovatce u benzinky na Bučovice nebo z Čelakovského (kde chodit denně po hrozném chodníku je za trest) k parčíku, opravdu nevnímám město Slavkov jako místo vhodné na výchovu svých dětí.
57	Šaratice	Propojení obcí pomocí polních cest a cyklostezek, vytvoření dostatku stavebních míst pro bydlení
246	Velešovice	Zvýšení rozmanitosti krajiny, obnovení polních cest pro zvýšení prostupnosti krajiny pro pěší
68	Zbýšov	Cyklostezky, vystavba skolek a škol
71	Zbýšov	Ekologičtější zemědělství přátelské k lidem i zvířatům.
85	Zbýšov	Nerozšiřovat bytovou zástavbu bez zajištění dopravní a jiné

Dotazník č.	Obec	Sdělení
		infrastruktury. Vytvoření cyklostezek a tím umožnění preferovat dopravu do práce na kole.
113	Zbýšov	Ke krajině, přírodě, ale i k obci – krajině v obci, zástavbě v obci apod., se má přistupovat vždy komplexně, s přesahem do budoucna (ne "po nás potopa") tak, aby krajinné území a území obce (obcí) bylo vytvářeno v souladu společně se sebou, v souladu s ochranou přírody, zemědělské půdy, vodních zdrojů, v souladu s ochranou lidské Duše a potřeby lidského odpočinku a relaxace po vykonané práci. Aby krajina přirozeně souzněla s obcí a obec s krajinou. Aby obědvě území – obec i krajina – byly pohodovým a příjemným místem pro život lidí a současně, aby zůstaly co nejvíce zachovány podmínky pro život divokých zvířat, živočichů, rostlin, vodních toků apod. Obec a krajina spolu mohou souznít a mohou se nádherně doplňovat. To vše za předpokladu, že se k oběma přistupuje se znalostí věci, s přesahem myšlenky do budoucna a za předpokladu, že momentální, krátkodobý finanční nebo majetkový zisk nebo prospěch, není prvním a rozhodujícím faktorem. Zisk – mentální – může být a také je i z krásné a prosperující krajiny, stejně jako ze života v krásné, čisté a prosperující (co do kvality života) obci. Krajina a obec se nevyklučují. Naopak. Zbytek – ten nejdůležitější – je záležitostí lidí a jejich ohleduplného chování a respektu. K sobě navzájem, ke krajině i k obci, ve které žijeme.
114	Zbýšov	Chybějící cyklostezky, které by umožnily bezpečně trávit nejen volný čas, ale také dopravu do práce, školy. Doprava na silnicích se od nastěhování zvýšila tak, že jízda na kole se stává životu nebezpečnou a s dětmi téměř nemožnou. Využít se dají polní cesty, ty jsou však buď za mokra rozbahněné nebo za sucha prašné.